

Anpassningar till AI-förordningen – Säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101)

Tullverkets ställningstagande

Tullverket har granskat betänkandets förslag mot bakgrund av myndighetens uppdrag och hur förslagen kan komma att påverka myndighetens verksamhet.

Tullverket anser att det är positivt att Integritetsskyddsmyndigheten föreslås få ansvar för marknadskontrollen för AI-system med hög risk som avses i artikel 6.2. i AI-förordningen¹ och som används inom de områden som framgår av 2 kap. 11 § i den föreslagna förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om artificiell intelligens. Det kommer för Tullverkets del att innebära att tillsynen enligt dataskyddslagstiftningen och enligt AI-förordningen kan hållas samman till stor del.

De föreslagna reglerna om sekretess skapar bra förutsättningar för bibehållen rättssäkerhet och för att myndigheter ska kunna delta i de innovationsfrämjande åtgärder som föreslås.

Tullverket tillstyrker därför förslagen i betänkandet. Myndigheten lämnar dock följande synpunkter.

Samordning av marknadskontrollärenden och sanktionsavgifter (avsnitt 9.5.2 och 10.7.4)

Tullverket bedömer att det bör tydliggöras vilken myndighet som har möjlighet att besluta om ingripanden när ett marknadskontrollärende berör flera marknadskontrollmyndigheters ansvarsområden och hur sanktioner och andra ingripanden i så fall ska samordnas, samt vilken betydelse Post- och telestyrelsens samordnande uppdrag har i dessa situationer.

Nationell registrering av vissa AI-system med hög risk (avsnitt 11.5)

Utredningen föreslår att Post- och telestyrelsen ska föra ett register över AI-system som är avsedda att användas som säkerhetskomponenter i samband med förvaltning och drift av

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828 (förordning om artificiell intelligens) (Text av betydelse för EES).

kritisk digital infrastruktur, vägtrafik eller i samband med tillhandahållande av vatten, gas, värme och el. Den föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om artificiell intelligens (kompletteringslagen) innehåller en skyldighet för vissa operatörer att anmäla sig och sitt AI-system till Post- och telestyrelsen. Skyldigheten gäller inte för uppgifter som är säkerhetsskyddsklassificerade.

Tullverket anser att det i den fortsatta beredningen bör övervägas om det finns några uppgifter som inte är säkerhetsskyddsklassificerade som kommer att omfattas av anmälningsskyldigheten. Även om varje uppgift sedd för sig inte kommer att omfattas av säkerhetsskydd så bör det i den fortsatta beredningen utvecklas vilken betydelse det har att en aggregerad förteckning av det här slaget kan innehålla mycket känsliga uppgifter (se utredningens bedömning på s. 523) och vilka konsekvenser det i så fall får för det enskilda uppgiftslämnandet.

Det framgår inte av utredningens förslag vilka uppgifter som en anmälan ska innehålla, enbart att en anmälan ska göras samt vilka aktörer som träffas av anmälningsskyldigheten. För det fall att det rör sig om uppgifter som finns hos en myndighet torde dessa omfattas av sekretess. Tullverket tolkar förslaget som att den föreslagna bestämmelsen i 6 kap. 2 § kompletteringslagen är avsedd att utgöra en uppgiftsskyldighet som bryter eventuell sekretess för sådana uppgifter. Den föreslagna konstruktionen innebär att omfattningen av uppgiftsskyldigheten överlämnas åt Post- och telestyrelsen. Det kan väcka frågor om den föreslagna bestämmelsen är tillräcklig för att bryta eventuell sekretess för uppgifterna.

Brottsbekämpande myndigheters möjlighet att delta i den regulatoriska sandlådan (avsnitt 14.6.2)

Utredningen konstaterar att en förutsättning för att brottsbekämpande myndigheter ska kunna behandla personuppgifter i en regulatorisk sandlåda är att det finns rättsligt stöd, men att frågan om huruvida det finns behov av att närmare förtydliga det dataskyddsrättsliga stödet inte omfattas av utredningens uppdrag (s. 727). Tullverket har i en hemställan framfört ett behov av översyn av lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område. Frågan om eventuellt behov av tydligare dataskyddsrättsligt stöd för myndighetens deltagande i en regulatorisk sandlåda bör omhändertas vid en sådan översyn.

Ärendets handläggning

I detta ärende har överdirektören Bodil Taylor beslutat. Föredragande har varit verksjuristen Ellen Regebro. I den slutliga handläggningen har även tf. rättschefen Rikard Bergman deltagit.

TULLVERKET

Bodil Taylor

Kopia till:

Finansdepartementet, S3

Tullverket

Verksledningsstaben

Kommunikationsavdelningen

Förvaltningsavdelningen

IT-avdelningen

Kontrollavdelningen

Tullkriminalavdelningen

Underrättelseavdelningen